

AMABOST TA AMASEIGAREN BATZARALDEAK

(Donostia'n, Gipuzkoa'ko Aldundi-Jauregi'an, ioñaila 25 ta 26'an)

ALKIETAN: Azkue, Eguzkitza, Eleizalde, Intzagarai, Landerreche, Lhande ta Olabide, ta gañera Altube, Belaustegigoitia ta Cincunegui euskaltzaiñ ufgazleak.

Batzañ auetako agiriak Eleizalde gure idazkizaiñak jañ zituan.

I. — IORAILAREN 25'eko BATZARA (XV'na)

Lenbiziz: EGUZKITZA yaunak Batzaldi azkeneko agiria irakuri eban eta onetsi izan zan. Geroxe, Buruzagiak Broussain yaunaren idazki bat irakuri eban, Batzaldi onetara ezin eldu zala, bere gañerako arazoakatik, adierazotan, uts ori gaiztetxi ez edintzat. Baita bere, aitaturiko euskaltzaiñak bidalitako idazkun bat, *j* dala ala ez dalatzaz, irakuri izan zan. Erabagizun ori auferantzeko iztea erabagi zan.

2. Gazteiz'ko Gotzain yaunari, berak obetziko leuken Kristañ irakastia eskatzea erabagi zan, bein beñekoan beintzat euskeraldu dedintzat, euskal-ikastoletarako.

3. *Il* eta *in'*en erabagizuna, bere, auferantzeko iztea obetsi izan zan.

4. Gero, autafkitarra yo izan zan, «euskalgi» ala «euskalki» (dialecto) izango zanentz, eta iru autafki alde, bat aufka ta zuri bi ziralarik, «euskalki» obetsi izan zan.

5. Euskeraren batasun-bideak azteñtzea ta obetziko litzakena artzea, ufengo Batzaldirako itzi izan zan.

6. Agefe euskaltzaiñaren idazki bat irakuri izan zan, euskaltzaingoari uko egiten, arazoz yosia ta zeregiñez betea ei-dagola-

ta, ezin leukelako gura bezela euskaltzaingo ori yaraitu ta bete. Uko ori aintzat afitzea erabagi zan.

7. Bilbo'ko Guda-Yauflariak, Bizkai-Aldundi-bidez, egin daun itaunari, «gau' *Euzkadi*, legez beintzat, Bilbo'ko izpafingi baten izena bakafik dala» erantzutea erabagi zan. (1).

8. Bizkai-Aldundiak Euskaltzaindia'ri 40.000 laurlekoren urte-sorozkuna eman dautzola aitatu zan, eta beraz, Aldundi ori beaf yakozan ezkefak agertzea erabagi zan.

9. Bizkai-Aldunai berak Euskaltzaindia'ri eskatu dautzo, uri ta auzo saf-bideetan ezafi dauzan izen-idazkunak begiratu ta azteftu dagizala, uts ala okafen bat ba'lego, bete ala zuzentzeko. Euskaltzaindiak, arazo au gogo onez afiturik, berari dagokan bezela, Batzorde bat izentatzea erabagi eban, Azkue, Eguzkitza ta Eleizalde'z eraldua, gai oretzaz euren argitasuna emon egientzat. Au zala-ta, Gipuzko, Napafo ta Araba'ko Aldundiei orobat dagiela eskatzea erabagi zan, arean, uri ta auzo baztefetan edo saf-bideetan, euskal-izenak ezafi dagiezala; berebat, Udal euskalduneei, basetxe-izenak euskeraz, ta Euskaltzaindiak bereturiko idazkeraz, ezafitza agindu dagiezala.

(1) Ona aflo ofen itufburua. Epaila 25'ean gure Buruzagiak ikefgai au Bizkai'ko Aldundia'ren eskutik afitu zuan:

«Gobierno Militar de la Provincia de Vizcaya. El Juez militar de esta plaza, cumplimentando órdenes del Excmo. señor Capitán General de la región, me interesa gestione se practique una prueba pericial sobre la significación y traducción del concepto «Gora Euzkadi azkatuta», por lo que ruego á V. S. me diga si entre los empleados ó entidades dependientes de esa Excmá. Diputación podría efectuarse el referido peritaje. Dios guarde á V. S. muchos años. - Bilbao 20 de Marzo de 1920. L. Arraiz (ó algo así) - Señor Presidente de la Excmá. Diputación de Vizcaya. Decreto. - Pase á informe de la Academia de Lengua Vasca. - Bilbao 24 de Marzo de 1920. - El Presidente, *Echevarría*».

Esan degun bezela bere kideekif itzaftu ta, Azkue'k erantzun zuan:

«En cumplimiento del encargo confiado por V. S. á esta Corporación, tengo el gusto de comunicarle que la frase *Gora Euzkadi azkatuta* significa «arriba Euzkadi suelto». La voz *Euzkadi*, oficialmente, no es otra cosa que el nombre de un conocido periódico bilbaíno.

Muy grato le es al infrascrito repetirse á las órdenes de V. S. Dios guarde á V. S. muchos años. - Bilbao 26 de Marzo de 1920. - El Director de la Academia de Lengua Vasca. - Señor Presidente de la Excmá. Diputación de Bizkaya».

10. Erderazko «Académico correspondiente» adierazteko «euskaltzaiñ-ufgazle» autetsi zan.

11. Amañ ala amaika euskaltzain diranean, erabagirik aitzeko, sei'ren biltza azki izango zala erabagi zan.

12. Aldundiei euren eskuetan daukozan euskal-eskutitzak eskatzea Garila'raño iztea erabagi zan, Iruña'n orduan izango dan Batzaf Nagosiaz era ona izango dala-ta.

13. Katalan-izkeltzaingotari ikaste-ikefkunde bat egitea erabagi zan, eta Griera yauna, Eusko-Ikaskuntzaren deyez, bertara datofen ezkeru, aitatuturiko yaun ofen bidez ango ateak zabal-eraztea erabagi zan. Orobat, Urkixo euskaltzaiñ yaunari, Madrid'en dagola-ta, ango Izkeltzaingoa ikeftu ta azteftu egiala eskatzea erabagi zan.

Ta besterik ez egoala-ta, Batzaldia amai-erazo zan arauzko eraz.

II.—IOŖAILAREN 26'eko BATZARA (XVI'na)

(Atzo alkitan zegozen berak, ta gañera: Campion.)

Lenbiziz: j-azua Broussain yauna etofi arte iztea erabagi zan, auzi ofetzaz yarduteko gogo bizia aipatu zualako aitatuturiko euskaltzain'ak.

Gero: Irakufi eban CAMPION yaunak, berak eta Broussain yaunak eralduturiko idazkun luze ta edera, Euskeraren batasunera eltzeko dagokezan bideak zeero ta sakonki agerturik. Irakufkizun ori Euskaltzaindiak atzezin betez entzun eban, irakuflearen itzak safi ta safi onetziaz. Gero, iñork eskatuta, abots batez, idazkun ori argitaldu ta ugaririk ugarien zabaltzea erabagi zan. Baita ere, idazkun ofen gayaz, euskaldun oroen aburuak, naiz aoz naiz idazkiz, aitzea erabagi eban Euskaltzaindiak.

Eta geyagorik ez egoala-ta, Batzaldia amaierazo zan, arauzko eraz.

Oarak:

1. Broussain'en bigafen idazki goraxeago aipatu zaitzuna gutunaren II'en Atalean gordea daukazu.

2. Agife'k, euskaltzaingoa ukatzeaz, utzi zuan Euskaltzaindia'ren diruzaiñgoa, abots batez, Altube euskaltzaiñ gaiaren lepora emana izan zan.

3. Euskaltzaindia'k, erabaki zuan bezela, Campion eta Broussain'en euskera bateratzeko gaiaz idatzitako gutuntxoa argitaratu zuan. (1).

AMAZAZPI TA AMAZORTZI GAREN BATZARALDEAK

(Donostian, Gipuzkoa'ko Aldundi-Jauregian, orilaren 24 ta 25'ean)

ALKIETAN: Azkue, Eleizalde, Eguskitza, Intzagarai, Lande-
reche, Olabide ta Urquijo.

I.—ORILAREN 24'eko BATZARA (XVII'na)

1. Gure Buruak, Broussain lankide maitearen eriotza ustegabekoa aipatu zigun, ta itz saminez lagun maite ofen gogo-biotzak goretsi zizkigun.

2. Agerkarien bidez, Agife ta Broussain'ek, lenak bere uko egiteaz, bestek'bere eriotzaz Euskaltzaindia'n utzi zuten utsunea ezagutaraztea, erabaki zan.

3. Campion eta Broussain'en «euskera bateratzeaz»-ko gutuntxoa eskuetaratu zitzaigun, ta Eusko Ikaskuntzaren bidez uririk ta nasaiki zabalaraztea erabaki zan.

(1) Ona aren izena: *Informe de los señores académicos A. Campión y P. Broussain á la Academia de la Lengua Vasca sobre unificación del euskera*. Bilbao. Imprenta del Ave Maria. 1920. In-32 eineko 20 ofi.